

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Kornai István*
Cím: *Thaisz budapesti főkapitány és zsidó felesége*
Forrás: *A Nép*

Bm

1924. 10. 28.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Thaisz Elek

Idő

1924

Személy

Thaisz budapesti főkapitány és zsidó felesége

A „bűnös” Pest város törvényhatósága védi a panamista főkapitányt — A zsidó feleség — A bécsi rendőrség ellenőrizi a főkapitányt berlini utjában — A nyugdíjazott főkapitány zárdába vonul

— A NÉP tudósítójától —

Pénteken tartották Budapest egykori hírhedt főkapitányának, Thaisz Eleknek 85 éves özvegységét. Az evangélikus vallású, német családból származó Thaisz Elek özvegyének a bejelentőlapja a következőképen szól:

Atyja neve: Reich (Márton) Mátyás.

Anyja neve: Fleischer Helén.

A bejelentett neve: özv. Thaisz Elekné sz. Reich Fáni.

Született: Bécsben, 1850-ben.

Vallása: Evangélikus. (Eredetileg zsidó).

Lakása: IV., Lipót-u. 43. (A bejelentés idejében, 1897. június 30., később IV., Váci-u. 79.)

Ez a Reich Fáni egy pesti éjjeli mulató kávéházban volt alig 17 éves kaszíráló, amikor Thaisz Elek őt megismerte és feleségül vette. Ez a zsidónő volt az ő második rossz szelleme, — mivelhogy ő Reich Fáni nélkül is eléggé az volt.

Thaisz Eleket a Bach-korszak után, az első alkotmányos kísérlet alkalmával választotta meg Pest város új törvényhatósága főkapitánynak, aki addig Pesten ügyvédkedett. Ez a hivataloskodása azonban alig egy év múlva, a képviselőház feloszlatása után véget ért.

A kiegyezés alkalmával az új alkotmányos kornak kezdetén ismét őt választották meg főkapitánynak.

Az ő vezése alatt a pesti majd 1873 óta a budapesti rendőrség Európa

egyik legkorruptabb rendőrségeként volt ismeretes. A megvesztegetések, visszaélések egész sorozata volt napirnden. A visszaéléseket leleplezni, vagy éppenséggel kiirtani lehetetlenség volt Thaisz uralma alatt, mert ő volt a legfőbb megvesztegetlett. A vesztegetést az ő zsidó származású felesége közvetítette. Aki a Fánéhoz tudott férni, — ami pedig nem volt nehéz feladat — az mindent el tudott érni. Kapott mindenféle engedélyt... A kisebb, sőt nagyobb bűnöket is jó pénzért Thaisz futni engedte.

A megvesztegetések miatt egy ízben bűnvádi eljárást is indítottak ellene. De a kir. tábla másodfokon 1868. október havában kedvező döntésű ítéletet hozott pörében. De azért mindenki abban a meggyőződésben volt, hogy Thaisz Elek nem ártatlan. Maga Szentkirályi Móric, Pest város akkori polgármestere is ebben a véleményben volt, és azért kijelentette, hogy amíg Thaisz Elek főkapitány marad, ő nem hajlandó Pest város közigazgatását vezetni. Ezért le is mondott állásáról. A lemondás Pest város közgyűlése elé került, ahol Thaisz ellenségei azt indítványozták, hogy a lemondást ne vegyék tudomásul. De a város közgyűléseinek akkori többsége érdekelt volt Thaisz személyére nézve, és ezért esélyt többséggel tudomásul vették Szentkirályi lemondását, csak hogy

Thaisz tovább is főkapitány maradjon.

Thaiszt ez időben a Dunában megfuladva találta Beniczky Lajos halálában való bünrészességgel is gyanúsították. De a gyanu csak a suttogásig nőtt.

Az abszolutizmus ideje alatt Thaisz Elek, — aki egyébként a szabaddómíves páholyok is tagja volt, — a mérsekeltébb ellenzékkel tartott, de azért a bécsi császári rendőrséggel is megvoltak az összeköttetései. Eppen ezért teljesen nem bíztak benne. A bécsi ud-

vari levéltárban erre vonatkozóan az 1863-iki évből érdekes okmány van, mely a bécsi császári rendőrniszteriumnak a külügyminiszterhez intézett 8212. számú jelentését tartalmazza, melyben kéri, hogy a császári Missziókat a külföldön sürgősen utasítsa, hogy Thaisz Eleket, a „volt főkapitányt”, aki 1863 augusztus havában körtutazást csinált Németországban és Angliában, megbízható tilkos rendőrökkel lépjen nyomon szemmel tartásuk és szigorúan ügyeljenek arra, kikkel érintkezik. Az utazásról szóló jelentések azonban már nem találhatók a levéltárban, így nem lehet tudni, hogy a tilkos rendőrök jelentése mit tartalmazott a főrendőrrel. Valószínű, hogy kedvezőtlen politikai körülményről nem adtak számot, mert különben később nem tartották volna őt oly sokáig — a bécsi körök is.

Amikor ugyanis Tisza Kálmán belügyminiszter lett, kijelentette politikai barátai előtt, hogy első kötelessége lesz ezt az embert eltávolítani.

De ez még Tiszának sem sikerült. Akkor mondták ezt a szójátékot: a magyar Tisza nem tud elbánni a német Theiszszel.

Az első nagy politikai tüntetések is Thaisz alatt zajlottak le Pesten. A (tiszaeszlári rituális gyilkosság vádjára miatt voltak az első nagy tüntetések a kiegyezés után. A főváros főlháborodott antiszemita lakosságát a rendőrök a zsidó asszony feldühödött férjének utasítására kardlapozták oly brutálisan. Thaisz Elek feremtett az akkori budapesti rendőrökből politikai párt-konstáblereket, akik éppen ezért az ő uralma alatt éppenséggel nem voltak népszerűek.

Tisza Kálmán csak 8 évi belügyminisztersége után, 1883-ban, amikor már a bécsi rendőrség és a bécsi sajtó is állandóan támadta a budapesti rendőrséget, tudta nagy nehezen eltávolítani.

Thaisz Elek akkor elhagyta feleségét és bűnbánóan visszavonult. A Gödöllő melletti besnyői zárdában lakott évekig, kerülve az embereket. Ott is halt meg 1891-ben, mint buggó katolikus.

Budapest elzsidósodásának történetében az első fejezetet Thaisz Eleknek, a zsidó asszony férjének korszaka alkotja.

Kornai István.